

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Kleins.*

Tečaj X.

V sredo 17. novembra (poznojesna) 1852.

List 92.

Hebrejske melodije.

Po angleškem L. Byron-a, poslovenil Jeriša.

XVII.

Luni.

O solnce brezsnih ti! ti zvezda tužnosajna,
Katere solzni žar derhteč iz dalje zre!
Ti kažeš tmino scer, prognat' ne možeš je —
Kak ti podobna je spomina radost tajna!

Tak sije davnost, dnov minulih zarja blede,
Ki sveti, al ne greje z žarki brez moči;
Čuječa tuga zre, kak nočni žar blišči —
Svetló — al daljno, jasno — al kak merzlo gleda!

XVIII.

Očitovavcu.

Bi tak lažno, kot meniš, mi bilo serce,
Z Galileje ne bili bi spodili me;
Od vere odpadši le izbrisal bim bil
Prokletstvo, ki, praviš, moj rod ga je kriv.

Če nikdar zli ne vzmaga, je Bog so teboj!
Če le suženj greši, si ti prost i brez bló!
Če prognanstvo na zamlji i pahne iz nebes —
V svoji veri le živi, v sji umreti čem jez.

Več sim zgubil za vero, premožeš ko ti,
Kar le Bog večni ve, ki te cvésti pusti;
V njega roko svoj up i serce položim —
Tja dežela je i žit, ki ji zanj zapustim.

Prevdark stroškov za stavitev nove hiše.

Ko je gospodar, ki si novo hišo postaviti hoče, kraj za-njo si bil odločil, ter poglaviten obrís (o katerim smo v 87. listu „Novic“ govorili) si napravil, je treba, da se še podrobni obrísi (Detailpläne), na priliko, za vsako nadhišje, za podstrehje, stopnice, dimnike itd., kakor poslopje če majhino ali veliko biti, nadalje, prevdark stroškov, ki se na podrobne obrise vpira, naredijo. Ob napravi taciga preračuna se mora pa na sledeče gledati:

1. Ako se stara hiša podrè, da bi na njeno mesto novo poslopje postavili, se je varovati, da staro gradivo ne cenimo previsoko. Staro kamenje in stara lesovina navadno nista veliko vredna, torej tudi za porabo pri zidanju nove hiše ni ravno prikladna. Ker tedaj stariga gradiva vrednost ni velika, in ker poderanje in odvozitev neporabljenih hišnih ostanjkov mnogo stroškov prizadevata, je lahko razumeti, da vrednost stariga poslopja dostikrat pod nič pade.

2. Prevdark stroškov mora pa obseči natančni popis stavitve z oziram na staviše, način

zidanja, čas zidanja in mimo tega še na druge okolj-sine in razmere. Temu popisu naj sledijo pravi prevdark stroškov in pogoji izpeljitve.

U prevdarku je potrebno, zlasti pri večjih stavbah, posamne dela stavitve, kakoršne so: temeljna stavitev, čezzemeljska stavitev in sozidanje, in zopet posamne dela vsakiga taistih po različnih opravih eniga od družiga razdeliti in ločiti. Torej

1. Temeljna stavitev (Grundbau):

a) zemeljske dela (Erdarbeiten): Izkopanje zemlje za zidovje in klete, prevoz prôda, poravnanje kraja itd.

b) zidarsko delo: Temeljno zidovje itd.

c) tesarsko delo: Naprava kolja itd.

2. Stavitev na debelo (Rohbau):

a) zidarsko delo: zidovje, oboki, pokrivanje itd.

b) kamenarsko delo: okrajniki, verije, kamence.

c) tesarsko delo: lesene stene, položitev tramov in stropnic.

3. Sozidba doveršivna (Ausbau).

a) Zidarsko delo: Naprava stén, stropja, ognjiš itd.

b) Tesarsko delo: Tla ali podi, stopnjice, mostovži itd. In tako se napravijo prevdarki za mizarske, ključarske, steklarske, lončarske in druge dela.

Na dalje je treba povsod gradivo in dnino ločiti. Pri težki gradivi, kakoršna je lesovina, kamenje, železje, se morajo tudi stroški za prevoz (Transportkosten) ločiti. Pri kamenarskim delu se velikrat delo od gradiva ločiti ne dá.

Poslednjič se morajo še pridjati stroški za zidarske odre ali pristoje, za orodje, dervenino, dile, vervi, zapenje, kozače, vitla, valje, samo in dvokolnice, priprave za apno in kreč, motike, lopate; dalje hranišča za pripravljeno stavivo itd.

(Konec sledi.)

Kmetijska skušnja.

(Murvino drevje je tudi za papir dobro). Dr. Haydek pravi v Virchurškem časniku takole: Pozimi se murvi odrežejo véje, po več čevljev dolge; vsaka véja se razreže potem v več kosov po čevlju dolžih, ki se v butarce skup zvežejo in za pol ure v krop položé; potem se liče od lesa omaje in posuši, les pa za kurjavo porabi. Funt posušeniga ličja bi se znal po 4 do 6 krajc. prodati, in od eniga oralá, z murvami zasajeniga, bi se znalo nar manj 40 do 60 fl. pridobiti, brez škode za svilorejo.